

fred og frihet

Desember 2009

NR: 4/69 Årgang

Internasjonal Kvinneliga
for fred og frihet (IKFF)
Grunnlagt i Haag 1915
www.ikff.no

Norsk seksjon av
Women's International League
for Peace and Freedom (WILPF)

Innhold :

Nobels fredspris

Kvinner, liv og vann

Blå oktober - retten til rent vann

Militarisering av verdensrommet

Nei til atomvåpen

Barn med kamera

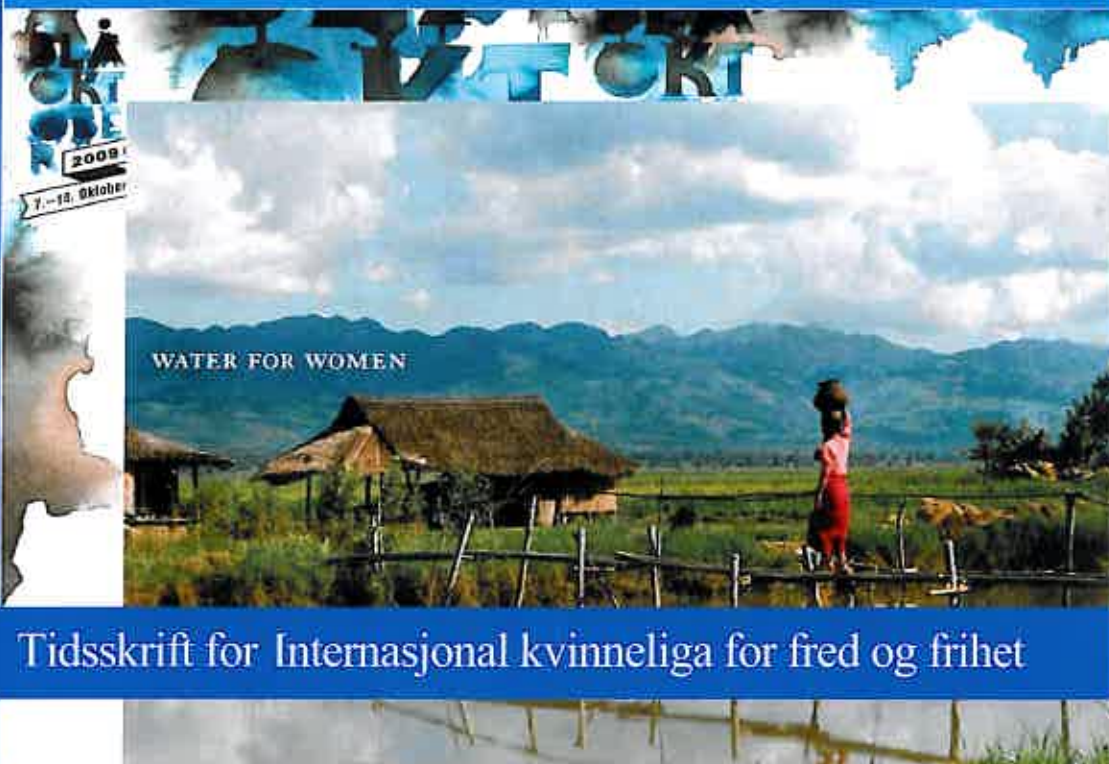
Beijing + 15

WILPFs
nettverksorganisasjoner
SR 1325
www.peacewomen.org
Nedrustning
www.reachingcriticalwill.org

FOR WATER

WATER FOR LIFE DECADE
2005-2015

Tidsskrift for Internasjonal kvinneliga for fred og frihet

Verden rundt

Internasjonale begivenheter

Beijing+15. Internasjonal kvinnekonferanse i New York, 1-12. mars 2010.

Se side 15 og nettsiden til FN

<http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/index.htm>

Blokade ved Aldermaston (England). Om britisk atomvåpenproduksjon, den 15. februar, 2010. For flere detaljer kontakt Trident Ploughshares på tlf. 0845 4588 361 eller blockawe@yahoo.co.uk: <http://tridentploughshares.org/>

Journeys and Justice. Forced migration, seeking asylum, and human rights. En konferanse ved universitetet i Leeds, England. Fredag den 29. januar 2010. <http://www.geog.leeds.ac.uk/research/conferences/journeys-and-justice.html>

Innholdsfortegnelse

Leder Nobels Fredspris 2009.....	3
EN NY TIDSALDER?	5
Nei til atomvåpen - utfordrende seminar i Oslo	6
Kvinner, liv og vann Ny studie- og debattbok om vann	7
BLÅ OKTOBER OG RETTEN TIL RENT VANN UTEN PROFITT.....	10
Barn med kamera.....	12
Rakel Lapin er død.....	14
Beijing-plattformen for handling – Beijing + 15 Internasjonal konferanse i New York mars 2010.....	15
"Jeg har aldri brent en brystholder"	19
Kristi Sandven – nytt medlem og webkontakt i redaksjonskomiteen.	22
Militarisering av verdensrommet	23
Rakel Lapin er død.....	26
Arbeidsprogram etter Landsmøtet 2009.....	27
Internasjonal konferanse i Oslo om sikkerhetsrådsresolusjon 1325 og 1820 - Fra politikk til praksis -	28
Bokanmeldelse.....	29

WILPF
verden rundt

Europa

Albania
Belarus
Danmark
England
Frankrike
Finland
Irland
Italia
Nederland
Norge
Tyskland
Russland
Sveits
Sverige

Asia

Australia
Aotearoa/
New Zealand
Fransk-
Polynesia
Japan
Fillippinene
India
Nepal
Sri Lanka

Midt-Østen

Israel
Palestina
Libanon

Amerika

Argentina
Chile
Bolivia
Colombia
USA
Canada
Costa Rica
El Salvador

Afrika

Burundi
Sierra Leone

fred og frihet

Redaktør: Lillian Angelo, email: Lillian.Angelo@gmail.com

Redaksjonskomitè: Sidsel Andersen, Grethe Nielsen, Ursula Gelis, Ingegerd L'Orange

Trykk: Bedriftstrykkeriet AS

Leder Nobels Fredspris 2009

Nobels fredspris

Av Dagmar Karin Sørbøe

Den 9. oktober ble det annonsert at Barack Hussein Obama skal tildeles Nobels Fredspris 2009. Nobelkomiteen begrunnet tildelingen med hans innsats for å styrke internasjonalt diplomati, mellomfolkelig samarbeid med vektlegging på FN og hans visjon om en atomvåpenfri verden. Han har revitalisert nedrustningsforhandlingene og spiller en konstruktiv rolle i å løse konflikter fredelig og å bidra til å løse klimakrisen. Han vektlegger universelle verdier, demokrati og menneskerettigheter. Nobelkomiteen slutter seg til hans utsagn: "Now is the time for all of us to take our share of responsibility for a global response to global challenges."

Vi ble alle begeistret for denne intelligente, dynamiske og første fargede presidentkandidaten. Endelig klarte en å overvinne det neokonservative, republikanske styret og å hindre at John Mc Cain og hans politiske novise, Sarah Palin, kom til makten.

Alle feiret vi hans "Change!" og "Yes, we can!". Hans tale i Kairo gjorde inntrykk, endelig en som vil forstå konflikten i Midt-Østen, stanse byggingen av nye bosetninger på Vestbredden og forhandle fram en tostatts-løsning. Trekke seg ut av Irak, stoppe tortur, nedlegge Guantanamo-basen, fjerne handelsblokaden mot Cuba og åpne for dialog med Nord-Korea og Iran ("the axis of evil").

Vel, noen av oss syntes nok at det å foreslå president Obama for Nobelkomiteen 12 dager etter at han tiltrådte stillingen, var noe i raskeste laget. Den erfarne, kvinnelige journalisten, Helen Thomas (89), som har fulgt 10 amerikanske presidenter som korrespondent i Det Hvite Hus, lurte på om Nobelkomiteen delte ut prisen: "for good intentions", ikke for resultater. Kanskje var utdelingen et nesegrus knefall for hans oratoriske begavelse. Men retorikk gjør at man vinner en valgkamp, ikke en fredspris.

Under slutfasen av hans valgkamp bombet Israel Gaza, mens Obamas team gjorde det klart at de fortsatt ville forsørge Israel med "smart bombs" og annen hi-tech. Han forsikret Israel om at hans ønske om en atomfri sone i Midt-Østen ikke ville ha noen betydning for israelske atomvåpen som verken skal inspiseres av IAEA eller omtales offisielt.

Obama er president for verdens største militærmakt, og til tross for finanskrisen står USA for 50% av alle militære utgifter globalt og har ingen planer om å dempe dette tallet. Nei, det er vel et paradoks at Obama nettopp i disse "Fredsprisdager" har hyppige møter med sitt krigskabinett og planlegger å sende ytterligere 35000 soldater til Afghanistan (i tillegg til de 17000 han allerede har sendt i år) i sin krig mot terror, som nå også omfatter Pakistan. Krigen

må trappes opp, før den i 2011 kan trappes ned, slik general McChrystal ønsker det. Vi som har levd en stund har hørt det mantraet før, under krigen i Vietnam.

Faren er at denne vakre mannen som oppfylte Martin Luther Kings: "I have a dream" og fikk millioner av amerikanere til å felle tårer da valgresultatet ble kjent, lett kan misbrukes av det militærindustrielle kompleks i deres skjulte agenda. Han får oss alle til å "feel good", mens hans administrasjon uten forbehold støtter, utvider og eskalerer Pentagon's "long war against terror" i god neokonservativ Bush-stil, i tråd med doktrinen beskrevet i "The new American Century". Som "Logo" er han uangripelig og enhver markedsførers drøm. President Obama sier én ting, mens "logo" Obama får deg til å akseptere noe helt annet.

Slik kan han bygge seks nye baser i Colombia, nær grensen og oljefeltene til Venezuela, stille seg avventende til militærkuppet i Honduras og akseptere at presidenten byttes ut med makt, mens vi "mener" han fremmer fred og forståelse i regionen.

I en slik setting reduseres befolkningen til avpolitiserte, lykkelige konsumenter, og media fokuserer på pseudo-hendelser og virkelighetsflukt. Folk flest er ikke interessert i presidentens politiske innsats og resultater, men mer i hans kone og deres barn, den nye hunden og grønnsaksåkeren utenfor Det Hvite Hus. President Obamas problem er at en politiker med høy moral, hardt arbeidende med mot til endringer i finansverdenen og helsereform for alle, kan virke kjedelig, da virkeligheten er komplisert og ikke får oss til å føle oss vel.

Men la oss stemme i med Mikhail Gorbachev som i en artikkel i The Sidney Morning Herald mener at USA trenger en "revolusjon", en "perestroika", en endring av styresettet. Det er i dag klarere enn noen gang at Vesten og USA trenger en helt ny måte å tenke på, slik at vi får en bedre balanse mellom de som styrer og markedet, for på en bedre måte å kunne integrere sosiale og miljømessige faktorer og å demilitarisere økonomien. Gorbachev advarer om at den amerikanske elites økonomiske modell kan kollapse og da vil mange lide, også folk i USA. Det er her Obama vil kunne finne sin rolle i å utfordre de store problemene i vår tid og bruke sitt geniale talent til å få med seg folk til å tenke nytt, avskaffe den store forskjellen i verden mellom fattig og rik, dempe konflikter og avskaffe atomvåpnene. Vi vil også klare de store endringene, men bare dersom alle skjønner nødvendigheten av behovet for reelle forandringer, noe Barack Hussein Obama kan få oss til å forstå. Da vil han være verdig mer enn en Nobels Fredspris.

Titusen hadde møtt opp foran Grand Hotell

Fakkeltoget Nei til Atomvåpen Foto: Arne Kristian Gansmo/NRK

EN NY TIDSALDER?

24. september 2009
talte Barak Obama til verden,
- til FN og Sikkerhetsrådet
USAs nye president ber verden
følge ham inn i en ny tidsalder!

Obama kunngjør sine visjoner:
Tilintetgjør atomvåpen og start
nedrustning!
Planene om "rakettskjold" i Europa
Skal nå legges vekk!

Tør vi tro på en glad nyhetsmelding?
Tør vi tro at Obama mener alvor?
At han har "freden i sin hånd,
- har fanget såkorn sådd i motvind
forberedt grunnen for fred?"

Kan Obama stille de kalde vindene,
Gjenskape inspirasjonen og motet?
Kan han gi freden en sjanse og løfte håpet
Til tross for krigene han har arvet?

I seksti år er militarismen dyrket!
Alva Myrdals Nobeltale fra 1982 :
"Menneskene trenger en ny omvendelse"
trer fram i min hukommelse,
som bestilt for en ny tidsalder!

Livet på jorden er truet
Protester mot atomvåpen og militarisering
når ikke fram
blir ikke hørt
i Nobelfredsprisens Norge!

Overraskelsens tid er ikke over!
9. oktober kunngjør Torbjørn Jagland
Nobelkomiteens enstemmige vedtak:

"Barack Obama tildeles Nobels fredspris
2009"!

For godt til å være sant?

Først kom applausen
Så kom kritikken:
Ut med Jagland!
var Sivs konklusjon.
Overraskende mange har fulgt hennes
spor!

I selveste Klassekampen lød dommen på
førstesideoppslag:
"ET ABSURD VEDTAK".
De kalde vindene blåste opp til storm.
HANDLING er det folk spør om!

De som "vet best" er sjokkerte:
ALT FOR TIDLIG!
VISJONER holder ikke,- hva har han
gjort?
Er dette i tråd med Nobels vilje, - hans
testamente?
Heffermehls bok "Nobels vilje" har
endelig ført til debatt!

"Forbrødring og nedrustning"
er Nobels utfordring
til oss alle .
Barak Obama ble president for sin vilje til
endring,
sin vilje til NY TIDSALDER.
Han ber oss om støtte til handling,
han er ikke allmechtig!

Dikt av Johanne Skog Gripsrud
Æresmedlem i IKFF

Nei til atomvåpen - utfordrende seminar i Oslo

Av Helene Freilem Klingberg

Det har vært mørke tider under president Bush, men det har endret seg med Obama. Når han blir spurt om hva som er utfordringene for USA i dag svarer han: økonomien, klimaproblemet og atomvåpen. Dette fremholdt dr. Ira Helfand, den nord-amerikanske visepresidenten for den internasjonale organisasjonen Leger mot atomvåpen, på et seminar i Oslo, dagen før Barack Obama mottok Fredsprisen. Omkring 50 deltagere hadde møtt opp i Ingeniørenes Hus der fem organisasjoner hadde gått sammen om et seminar med kampen for en atomvåpenfri verden som tema. Foruten Leger mot atomvåpen deltok Nei til Atomvåpen, Norges Fredsråd, Den norske Atlanterhavskomiteen og Pugwashkomiteen.

Dr. Helfand mente at president Clinton ikke brukte de muligheter han hadde til å ta opp kampen mot atomvåpen. Selv har dr. Helfand holdt foredrag i en rekke land, både i USA, det tidligere Sovjeunionen, India, Pakistan og Frankrike, om de katastrofale helsemessige konsekvenser av en atomkrig. President Obama mener alvor når han tar opp atomvåpenproblemet og skisserer de skritt det er nødvendig å ta for å kvitte seg med disse våpen. Dette har han bl.a. gjort i FN. I talen om Afghanistan var også atomvåpenspørsmålet med. Obama er en engasjert president som viser innsikt og mot, sa dr. Helfand som var spent på om han i Nobeltalen ville utfordre Russland.

I sitt foredrag fokuserte dr. Helfand på hvordan gjøre atomvåpen-utfordringen til et viktig tema i folks bevissthet. 20 år etter avslutningen av den kalde krigen er det liten oppmerksomhet blant allmennheten om de fryktelige konsekvenser en atomkrig vil ha. Det er gjort mange studier de senere år som beskriver katastrofale scenarier. Hvis 100 bomber blir utløst vil det medføre døden for titusener av mennesker, føre til ødeleggelse av jord- og infrastruktur, sultkatastrofer og temperaturøkning. Vi har ikke klart å få ut data når det gjelder konsekvensene, bl.a. for global oppvarming og matproduksjonen. Hvis alle våpen i USA og Russland blir brukt vil temperaturen stige 10 grader og jordbruksproduksjon være umulig. Folk flest har ikke kunnskap om konsekvensene. Dertil kommer at de ikke

tror dette vil kunne skje, at det er en fare for atomkrig, etter at Den kalde krigen er over. Men atomvåpnene er der fortsatt. Det er ikke en abstrakt, teoretisk fare. Men det er også verd å understreke at vi har allierte i alle regjeringer som er opptatt av dette, og vi har de beste muligheter til å kvitte oss med atomvåpnene.

Den alternative fredsprisvinner 2009 Alyn Ware kåret av Right Livelihood Award.

Foto fra: www.rightlivelihood.org/ware.html

Den andre taleren på seminaret var Alyn Ware fra New Zealand, kjent som en av verdens mest effektive fredsaktivister. Han ble tidligere i år belønnet med Right Livelihood Award for sitt engasjement og initiativ gjennom en årrekke for å fremme fredsundervisning og forbud mot atomvåpen. Han er visepresident i Det internasjonale fredsbyrå og er internasjonal koordinator for parlamentarikere for ikke-spredning og kjernefysisk nedrustning.

I en nylig publisert artikkel ser han positivt på Obamas initiativ for en atomvåpenfri verden. Vår politiske bevisstgjøring har endret seg, sa Alyn Ware. Nå har vi større forståelse for å være med i en fredsbevarende allianse, fremfor en militær. Vi har i dag en globalisert verden, og det gjelder mange områder. Obama har vunnet kampen mot de konservative som mener at atomvåpen gir beskyttelse – og ikke at de representerer en fare. Fremdeles brukes argumentet: Vi kan ikke svikte våre NATO-allierte og Japan. Men fra Alliansens medlemmer bør det komme en tydelig tale om at de støtter Obama. Vi må arbeide sammen med andre land slik at vi kan håndtere finanskrise, og klimaforandringer, og ikke true andre land. Det er viktig å få med politikere og frivillige organisasjoner og få frem hvordan vi kan redusere antall atomvåpen. Det er viktig å fokusere på NPT – Ikke-spredningsavtalen og oppnå enighet om en konvensjon mot atomvåpen. I april 2010 holdes den avgjørende tilsynskonferansen i New York for ikke-spredning og atomvåpennedrustning. Det har vært en lunken støtte fra den norske regjering når

det gjelder en konvensjon mot atomvåpen. Nå kan Norge spille en viktig rolle og legge til rette for samtaler mellom flere land i forkant av 2010-konferansen. Det er viktig å få med kunnskapsrike og engasjerte parlamentarikere i delegasjonen. I fjor kom et vedtak fra parlamentarikere i EU som gir støtte til å arbeide for en konvensjon. Det har vært vanskelig å få til atomvåpenfrie soner. Men i juli trådte den afrikanske traktaten for en atomvåpenfri sone i kraft.

Det kom også noen spørsmål fra salen – og det ble fremholdt at både den norske utenriksministeren og andre har uttalt seg i forhold til å fjerne atomvåpen fra europeisk jord. Nå trenger vi å overbevise politikere i Kina, Pakistan og Nord-Korea at det er i deres interesse å få avskaffet atomvåpen. Det kan også bli en utfordring å få Senatet i USA med på dette. Det militærtindustrielle kompleks i USA er dessuten en utfordring. En omfattende prøvestans-avtale er viktig. Mange mennesker har dessverre kjøpt argumentet at jo flere våpen de har, desto tryggere er de.

Kvinner, liv og vann

Ny studie- og debattbok om vann

Av Karin Aanes

Spørsmål om vann kommer stadig oftere opp både i miljørammen, i diskusjoner rundt fattigdomsproblemer, menneskerettighetsproblemer og sikkerhetspolitikk.

Det er skrevet mye om vann allerede, men ofte bare innenfor et mer begrenset område. Vårt ønske har vært å gi en bredere tilnærming til temaet, som bidrag til folkeopplysning og økt kunnskap om vannspørsmål. Våpenindustri, militær produksjon og aktivitet, krig og konflikt, og internasjonale profittinteresser forurenser i stor grad vannressursene verden over, men dette blir sjelden tatt opp. Det er vårt ønske å bidra til en større forståelse av hvordan ting henger sammen

og påvirker hverandre. Vi mener at sult, fattigdom, matproduksjon, klimaendringer, energivalg, forurensing, miljø og sikkerhet, militær aktivitet, vannmangel og forbruk må sees i sammenheng. De problemene verden i dag står overfor kan løses. Men dette kan bare skje hvis det finnes politisk vilje til å gjennomføre nødvendige endringer for å sikre at alle jordens innbyggere kan leve i trygghet, og med en levedyktig og rettferdig fordeling av ressurser og goder.

Manglende anerkjennelse av kvinners rett til deltakelse i beslutningsfora er et stort problem i mange deler av verden, og er en viktig årsak til kvinners manglende tilgang til produktive ressurser. IFAD anerkjenner sammenhengen mellom fattigdom og kjønns spørsmål, og mener at styrking av kvinners rettigheter og muligheter kan redusere fattigdom og manglende eller usikker vann- og mattilgang. Det er dessverre ikke en selvfølge at kvinner har samme rett som menn til å delta og påvirke beslutninger som tas. Det er fortsatt nødvendig å øke og sikre kvinners tilgang til jord og vannrettigheter, for det er flest

Kvinner, liv og vann av Edel Havin Beukes og Karin Aanes

kvinner som er forsørgere i verden, samtidig som de er de fattigste. Det er fortsatt langt fram før alle har tilgang til rent vann og tilfredsstillende sanitære løsninger, men dette prioriteres høyest av kvinnene, og er den viktigste faktor for fattigdomsbekjempelse. Menn velger krig som løsning, mens kvinnene oftest bærer de tyngste bøkene i konfliktsituasjoner. Kvinner ville valgt annerledes, men fordi deres stemme ikke blir hørt, velges løsninger som ikke er til deres beste.

Boken tar opp basiskunnskap om vannets plass i naturen og økosystemet, for å friske opp kunnskap fra skoledagene, og har informasjon om energiproduksjon og bruker bla. Statkrafts utbyggingsprosjekt i Laos som eksempel på hvordan bygging av elektrisitetsverk påvirker

lokalbefolkningen. Bygging av store damanlegg medfører ofte at hele landsbyer og god matjord legges under vann, folk fordrives fra sine hjem uten at det ytes tilfredsstillende kompensasjon.

Det finnes informasjon om hvordan kvinner situasjon påvirkes av tilgangen til vann, og hvordan økende områder med vannstress og vannknapphet påvirker befolkninger, Vannforbruk i jordbruk og matproduksjon omtales, og hvordan vi bedre kan ta vare på det ferskvannet som finnes.

Vann er årsak til mange av verdens konflikter og kriger, og dette tas opp i flere kapitler. Likeledes er det informasjon om de vanligste sykdommene relatert til vann og hvordan manglende tilgang til rent vann og sanitærløsninger påvirker millioner av mennesker i verden.

Militær aktivitet krever omfattende ressursbruk, og er antakelig den største enkeltforurener i verden, men dette er et "ikke-tema" som nok heller ikke denne gangen vil bli tatt opp på klimakonferansen i København. Våpenindustrien legger beslag på store vann, energi og mineralressurser, som kunne vært brukt til andre formål. Det kreves vanligvis lite miljøkonsekvensanalyser, og militær aktivitet hemmeligstemples slik at almenheten ikke får kjennskap til hvordan krig og konflikt forurener og ødelegger ofte både mat- og vann- og energiinfrastruktur. Den militære sektor holdes ikke ansvarlig for ødeleggelse av befolkningers livsgrunnlag, og det snakkes ikke om alternativ utnyttelse av de enorme økonomiske ressursene som brukes.

Atomkraftverk trenger store mengder kjølevann for å få vanndampen til å kondensere til vann igjen, Er vannet for varmt når det slippes ut skader det natur, dyre- og planteliv. Det snakkes lite om de enorme vannressursene som benyttes i hele kjeden, innen gruvedrift for utvinning av

uran og thorium, anriking av uran, produksjon av brenselstaver osv. og hvordan forurensing påfører miljøskader og kreftfremkallende stoffer skader menneskers helse.

Privatisering av vann, og storselskapenes jakt på profitt, er et område som påvirker store folkegrupper i fattige land.

"Vannkrigen" i Bolivia er et eksempel som belyser fattige menneskers kamp for retten til vann til en pris de har råd til å betale. Globalisering av fiskeriene ved Viktoriasjøen er et eksempel på konflikten mellom profittinteresser og lokalbefolkningens livsgrunnlag, og Coca Colas vannforbruk i India er et annet eksempel som viser konflikten mellom storselskapenes og lokalbefolkningens vannbehov. Spørsmålet om vann som en menneskerettighet eller en vare som kan kjøpes og selges, tas opp i et eget kapittel, der også myndighetenes ansvar belyses. Bruk av bistand i vannsektoren og Norges prioriteringer tas opp i rapporten "Down the Drain"

Noen må spare mer på vannet

Det er med et kapittel om vannutfordringer i Tanzania, og Vannbevegelsen har bidratt med et spennende kapittel om utfordringer i norsk vannpolitikk. Det er tatt med informasjon om en del organisasjoner som arbeider med vannspørsmål. Informasjon om World Water Forum, som ble holdt i Istanbul i 2009 er med, og som bilag ligger Presidenten for FN's generalforsamling

2008, Miguel D'Escoto Brockmanns uttalelse til hovedkonferansen. Vårt ønske er at vi kan bidra til å øke interessen for vannspørsmål, og skape en større forståelse for hvordan våre holdninger, vår atferd, vårt forbruk og vår forsvarspolitik påvirker andre mennesker på jorda.

Klimamøte i København

Vi regner med at militær sektor også denne gang vil glimre med sitt fravær, for opprustning og krig, og virkningen på mennesker og miljø, er fremdeles et "ikke-tema". Det samme gjelder militarisering av verdensrommet, og dette er problematisk, fordi både sivil og militær bruk av rommet berører miljøet.

Vi forventer heller ikke at det tenkes tverrfaglig i forhold til sentrale problemer, men menneskelig sikkerhet er avhengig av matsikkerhet, og hvordan vannressurser og energikilder forvaltes. Vi regner heller ikke med at mangelen på kvinners deltakelse og bidrag i beslutningsprosesser vil være et interessant tema på det mannsdominerte møtet. Vi tror heller ikke at atomindustrikomplekset med atomreaktorer, atomvåpen, uranvåpen og påvirkningen på miljø og helse vil bli et aktuelt tema.

Men WILPF vil arrangere et 2 timers seminar 8. desember om temaet. Hovedtaler er Dr. Helen Caldicott, en australsk aktivist som har gitt ut bøker og artikler. Hun burde fått anledning til å holde foredrag om at atomvåpen ikke er svaret på global oppvarming. Faglig ansvarlig og møteleder er Edel Havin Beukes. Flere NGOer deltar og Eva Fidjestøl fra IKFF og WILPFs presidenten Kerstin Greback fra Sverige er bidragsytere. Helen Caldicott har skrevet flere bøker. I september 2009 kom boka "**If You Love This Planet (A plan to save this earth)**" 2009 W.W. Norton & Company New York London

BLÅ OKTOBER OG RETTEN TIL RENT VANN UTEN PROFITT.

Av Grethe Nielsen

Blå Oktober er en internasjonal kampanje for retten til vann. Den er en uavhengig kampanje som gjennomføres hver oktober. Retten til vann betyr noe annet i de fleste andre deler i verden enn i Norge. Hverdagen er en stadig kamp for å få tak i rent vann som kan drikkes, og skole, jobb, helse og sanitære forhold blir tilsidesatt til fordel for innsamling eller henting av vann. 22 ulike organisasjoner er med, bl.a. IKFF og WILPF. En rekke samarbeidspartnere har stilt seg bak dette viktige budskapet. Blå Oktober kampanjen har utviklet seg til en bred internasjonal bevegelse. Den har vært i aktivitet i 5 kontinenter og i over 40 land siden 2004.

Kampanjen startet i Uruguay for å feire at landet innlemmet vann som en menneskerett i grunnloven i 2004. Nå jobbes det hardt for å innlemme retten til rent vann i flere lands grunnlover, deriblant i Bolivia, Ecuador og Colombia. Hva med Norge og grunnloven her?

Den 8. oktober var jeg på foredraget "Water as a public service" som var arrangert i forbindelse med Blå Oktober" hos ForUM, Storgt. 11, i Oslo. Det var den indiske advokaten og vannaktivisten Dr. Veeraraghavan Suresh og Emanuele Lobina ved Public International Research Services Unit (PSIRUS) ved Greenwich universitet i London som holdt foredrag om retten til rent vann på en forsvarlig måte.

Det var et interessant møte hvor de fortalte om hvordan det var å endre holdningene til de forskjellige statlige og lokale ledere rundt om i verden, til å godta at retten til rent vann og gode sanitære forhold måtte holdes borte fra profittjegere. Rent vann er en menneskerett, og det må ikke være basert på at noen få mennesker eller rike selskaper i den rike del av verden skal tjene penger på millioner av andres rett til livsnødvendig vann.

Offentlige tjenester må drives uten profitt. De ivaretar felles rettigheter. For å forbedre tilgang til vann til alle, må ansvaret også være delt med

lokalsamfunnet selv, og staten må alltid være ansvarlig for investeringene.

Vannet må alltid være subsidiert i de fattigste landene, slik at de rikeste betaler mer og overskuddet reinvesteres. Ingen stater og kommuner bør selge seg til firmaer, som f. eks. Coca Cola, for å produsere leskedrikker på bekostning av tilgang til rent vann i nærmiljøet i store områder rundt produksjonsanleggene. Målet er en offentlig forvaltning som sørger for deltagelse, lokalsamfunnets kontroll, muligheter for påvirkning fra brukerne, og sosial rettferdighet.

Så langt foredraget. Da er det et tankekors at her i Norge har veldig mye bistandsmidler blitt brukt til å subsidiere mange norske rike kraftselskap, slik at de kan bygge store prestisjefylte prosjekt i mange utviklingsland. De møter stor motstand fra lokalbefolkningen i de forskjellige land de er inne i. Vanlige mennesker krever at pengene heller skal gå til småskalakraftverk og andre prosjekter som også kommer de fattige til gode.

Når det blir gjort gjennomgang av norske bistandsmidler viser det seg, at det ikke er noen entydig sammenheng mellom vannkraftutbygging og fattigdomsbekjempelse. Et eksempel på dette er Tanzania, hvor norske bistandsmidler har vært inne i 50 år og

hvor kun 2 % av landbefolkningen har fått tilgang til strøm.

Da er nærliggende å tro at dette også gjelder tilgangen til det livsnødvendige rene vannet.

I dag mangler et av fem mennesker i verden tilgang til rent drikkevann og to av fem tilgang til tilfredsstillende sanitære forhold. Marginaliseringen og diskrimineringen, overuttak av ferskvannsressurser, forurensing og manglende investeringer på lokalt plan er blant årsakene til dagens situasjon. Samtidig er det vannknapphet i mange områder som følge av klimaendringene.

FNs klimapanel har konstatert at klimaendringene er et faktum, og at temperaturen vil stige med fra 1 til 6 grader de neste 100 årene. Klimaendringene er i ferd med å forandre levevilkårene til millioner av mennesker i såkalte utviklingsland, og vanntilgangen deres kan bli enda mer usikker og uforutsigbar. To grader høyere temperatur kan gjøre det vanskelig for 3 milliarder mennesker å skaffe seg nok rent vann.

Blå Oktober mener at dette kan det gjøres noe med. Vann er et globalt fellesgode, som må fordeles og forvaltes for både dagens og fremtidige generasjoner. Vann- og klimakrisen er urettferdige og rammer de som allerede er marginaliserte. Og særlig rammes de aller fattigste, kvinner og barn. Det finnes både nok vann til alle og gode løsninger for å sikre seg alles tilgang til rent drikkevann og tilfredsstillende sanitære forhold. Det som mangler er først og fremst politisk vilje til å ta tak i utfordringene. Alle trenger vann, derfor har alle rett til vann.

Kampanjen vil at norske myndigheter

Innenfor klima:

Forplikter seg til å kutte sine utslipp og bidrar til en ambisiøs og rettferdig

klimaavtale som ikke svikter verdens vannressurser.

Jobber for å få på plass en rettferdig finansiering ovenfor landene i sør, som rammes hardest av klimaendringene i en ny internasjonal klimaavtale.

Innenfor bistand:

Bruker norsk bistand til å styrke vannressursforvaltningen i utviklingsland slik at disse er bedre i stand til å tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene. Ikke bruker norsk bistand og investeringer på tiltak som skaper større sårbarhet i Sør, for eksempel store vannkraftutbygginger som bidrar til tap av viktige beiteområder og reduksjon i fiskebestand og jordbruksproduksjon.

Innenfor menneskerettigheter:

Integrerer en rettighetsbasert tilnærming til vann og sanitær i norsk bistand, bl.a. ved å støtte arbeidet for retten til vann og sanitær i FNs menneskerettighetsråd.

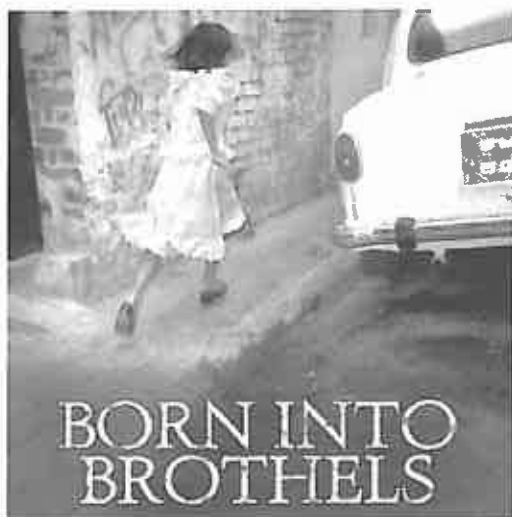
Ratifierer tilleggsprotokoll til FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter.

Fremmer opprettelsen av en bindende FN-konvensjon om retten til vann og sanitær.

Slik vil FNs tusenårs mål, som aller helst skal være på plass innen 2015 etter 10 års intensivt arbeide, komme på plass.

Barn med kamera

Av Anna Kristina Sandven

Fredag den 2. oktober hadde jeg det privilegium å se den Oscar-vinnende dokumentarfilmen "Born into Brothels" på Deichmansk bibliotek i Oslo. Fremvisningen, organisert som et "House Party for Hope", valgte dagen den 2. oktober til ære for Mahatma Gandhi's 140 bursdag. Filmfremvisningen var gratis og åpent for publikum, med idèen om at besøkende ville donere til prosjektet etter å ha blitt inspirert av filmen.

Født i bordell

"Born into Brothels" forteller historien om barn som vokser opp i Red Light District i Calcutta, India. Filmen er et verk av Zana Briski og Ross Kauffman. Den engelskfødte Briski jobber nå for tiden i New York som profesjonell fotograf. Hun begynte å fotografere prostituerte i Calcutta i 1997 og kort tid etter begynte hun å undervise barn fra de prostituerte om grunnleggende fotografering. Filmen består av et sett av intervjuer med forskjellige barn av bordellen og fremstiller barna selv gjennom fotografiene. For å få et mer nært forhold til livet i bordellen leide Briski et rom fra bordelleieren og levde der i flere måneder. Til slutt forlot hun sitt fotografyrke og viet hele sin tid til undervisning om

fotografering til disse barna. Fra 2000 til 2003, holdt Briski ukentlige kurs og "workshops". Hun undervise en gruppe på ti barn om hvordan en bruker enkle kameraer for å lære det grunnleggende med fotografering. Resultatene var overraskende. Noen av barna viste seg å være mer begavet enn andre, men alle skapte fantastiske og unike portretter av livet på innsiden av en indisk bordell.

Kanskje enda viktigere enn kvaliteten og verdien av bildene selv, ga kameraene barn en ny mulighet for selvtutfoldelse. Deres fotografier ble et middel for refleksjon over egne erfaringer med det å leve i en bordell. Prostitusjon i Calcutta har nesten fått en arvelig form. Mødre lar den gå i arv til sine døtre, og døtrene igjen videre til sine døtre og så videre. Utdanning blir sett på som unødvendig og irrelevant for de unge jentene som vokser opp i bordellene fordi deres skjebne er å bli prostituerte, noe de selv blir innforstått med som en ulykkelig visshet i tidlig alder.

Under oppholdet i bordellen jobber Briski for at jentene ved hennes fotoverksted skal få tilgang til private skoler. I tillegg til motstand og nøling fra noen av foreldrene, står Briski også ovenfor hindringer fra skolene selv med å få dem til å akseptere barn av prostituerte som elever. Prostitusjon er ulovlig og et sterkt tabu i

India, og alle barna måtte gjennomgå aids tester før de kunne bli vurdert for opptak.

Barn med kamera

I 2002 grunnla Zana Briski "Kids with Cameras" en "non-profit" organisasjon, som skal styrke fattige barn rundt om i verden ved å lære dem kunsten å fotografere. I tillegg organiserer Kids with Camera utstillinger av barnas arbeid i museer og gallerier over hele verden for å tjene penger slik at de kan få et bedre liv. En slik fotoutstilling kom til Nobels fredspris museum i Oslo i 2006 og ble organisert i forbindelse med Film fra Sør filmfestivalen. Da ble "Born into Brothels" også omtalt. Mer nylig var barnas fotografier med i filmen utstilt på Galleri 69 i Oslo, som en del av "House Party for Hope", sponset av Deichmansk bibliotek.

En bok av barnas bilder ble publisert i 2004 og er tilgjengelig for kjøp på Internettetsiden *Kids with Cameras*. Midlene går til å utdanne og støtte barna gjennom workshops om fotografering. Den første workshopen med *Kids with Cameras* ble ledet av Zana Briski og gjennomført med

barn som bor i bordellene i Calcutta, India. Prosjektet har siden blitt utvidet til Haiti, Jerusalem og Kairo.

Barn med kamera har også inngått samarbeid med Amnesty International til å utforme en læreplan for skolen basert på filmen "Born in Brothels". Timene i læreplanen fokuserer på tre tema: Personal og kollektivt ansvar, kunsten transformativ kraft, og diskriminering og retten til utdanning. Case studies fra Bosnia-Hercegovina, Sudan og Afghanistan, bare for å nevne noen, brukes til å stimulere til diskusjon om menneskerettigheter og rettferdighet i verdenssamfunnet.

Håpets Hus i Calcutta

Barn og kameraer har inngått samarbeid med Buntain Foundation of India for å bygge "Hope House" i Calcutta. *Hope House* vil gi gratis og god utdanning og gi en tryggere boligsituasjon for inntil 100 jenter fra Red-light district. Eiendommen er kjøpt for å bygge *Hope House* takket være støtte fra sjenerøse donasjoner. Men prosjektet mangler fremdeles rundt \$ 700.000 før selve byggingen kan starte.

Håpets hus i Calcutta

For støtte eller dersom du vil vite mer om barn og kameraer og arbeidet til grunnleggeren, Zana Briski, gå til: <http://www.kids-with-cameras.org/home/> <http://www.zanabriski.com/>

Bildene i artikkelen er hentet fra dette nettstedet

Rakel Lapin er død.

Nekrolog ved Johanne Skog Gripsrud

**Rakel Lapin, Sandnes, har tatt farvel.
Hun døde stille, etter flere års sykdom,
7.oktober 2009, 89 år gammel.**

Rakel var en betydningsfull kvinne. Ved siden av å prege sitt hjem med stor omsorg for sine nærmeste, som mor, mormor/farmor og oldemor, satte hun sine spor som engasjert samfunnsmenneske på mange felt. Hun var blant annet en av de mest engasjerte og aktive grunnleggerne av IKFFs avdeling i Sandnes. Som fredsarbeider og medarbeider innen dette feltet vil hun stå klart i minnet for alle fredsvenner.

Ved en enkel minnestund i Sandnes kapell 14. oktober, fikk jeg si noen minneord, fra IKFF, på egne og fredsvenners vegne. Takk for det liv du har levd, Rakel!

Rakel ble medlem av IKFF, Sandnes avdeling i 1948. I alle år har hun tatt på seg tillitsverv i organisasjonen, som studieleder, referent og i 15 år som avdelingens leder. I mange tiår har Rakel vært med oss, i hverdag og fest, for å bygge opp vår IKFF-avdeling. Rakel var den vi alltid kunne regne med, den som sa ja, den vi alltid kunne stole på, den som alltid hadde motet, viljen og inspirasjonen klar til nye tiltak. Nye tiltak var i Rakel sin ånd. Hvor mange atomprotester, underskriftskampanjer, seminarer, kåserier og avisdebatter deltok du i?

En "avlegger" etter fredsmarsjene på 80-tallet er Rogaland Fredsfond. Hilde Solberg hadde ideen, men Rakel gikk spontant inn for den og arbeidet målbevisst, fra 1986, for å få fredsvenner med på innsamling til et fond på 200 000 kr. Formålet skulle være å fremme opplysningsarbeid for fred og en verden fri for atomvåpen. Dessuten skulle det

Foto: Rakel Lapin

stimulere interessen for fredsarbeide i Rogaland. IKFFs avdelinger i Sandnes og Stavanger sitter i styret sammen med Kvekerne. Rakel var deres representant og den første lederen av styret.

Tid og krefter gav Rakel også i arbeidet for trafikkisikkerhet. I 1976 stiftet hun "Kvinnetiltak for Fredselstrygghet" og fokuserte på å få 30 km fartsgrense i tette boligstrøk. Rakel har også satt spor etter seg som skapende tekstilhåndverker. I 1982 lanserte hun sin selvproduserte Jærdrakt med broderte blomstermotiv fra det Jærskke landskapet, etter eget design. Hun har også tegnet den vakre søljen med motiv fra solspillet på Jæren. Jærdrakten ble en stor suksess og bæres av mange fra vårt distrikt.

I 1982 ble Rakel Lapin hedret for sin samfunnsinnsats med Sandnes kommune sin kulturpris. Rakel var medlem av Vennesen Samfunn, Kvekerne. Hun sa selv: "Alt arbeide jeg driver med er et resultat av mitt religiøse grunnsyn. Det bygger jeg mitt liv på". Om sin innsats i fredsarbeidet sa hun blant annet: "Vi må bare fortsette å strø ut våre såkorn for fred til kommende slekter".

Til slutt, - takk til vennen Rakel, for hjerterom og husrom og de mange gode samtaler og stille stunder med Lys fra ditt indre.

Beijing-plattformen for handling – Beijing + 15 Internasjonal konferanse i New York mars 2010

"The Beijing Platform for Action is the strongest statement of consensus on women's equality, empowerment and justice ever produced by the world's governments. It is a vision of transformation—of what the world can be for women and men, for this and future generations."

—BELLA ABZUG (1923-1993), WEDO CO-FOUNDER AND FOUNDING PRESIDENT

Av Lillian Angelo

Neste år kunne FN ha arrangert en ny internasjonal kvinnekongress for likestilling, utvikling og fred. Det har tidligere blitt avholdt slike kongresser før, i Mexico i 1975, i København i 1980, i Nairobi i 1985, og i Beijing i 1995. I år 2000 ble det ingen slik kongress, men en oppfølgingskongress ble arrangert, *Beijing +5*, og i 2005 en ny oppfølgingskongress *Beijing +10*, og i mars 2010 vil vi få en ny oppfølgingskongress, *Beijing + 15*. Torild Skard veteran i FN-systemet og i kvinnebevegelsen, har oppsummert på møter og i pressen 2005 årsaker til at en ny 5. internasjonal kvinnekongress ikke fant sted; 1) Forhandlingsklimaet er for dårlig, bl.a. rapporteres dette fra FN-systemet, 2) Fundamentalistiske krefter, så vel i vest som i øst (trekker frem USA, Vatikanet og land som Sudan og Libya), 3) Og for kvinnene frykter man at utfallet kan bli dårligere enn tidligere rammeavtaler.

I mars 2010 vil *The Commission on the Status of Women (CSW)* foreta en femten års gjennomgang av implementering av Beijing-erklæringen og Plattform for handling, samt generalforsamlingens resultater av den tjuetredje spesielle sesjon. Oppfølgingskongressen *Beijing + 15* vil bli avholdt i tidsrommet 1- 12. mars. Kongressen vil legge vekt på deling av erfaringer og god praksis, med tanke på å overkomme de gjenværende hindringer og nye utfordringer, inkludert de som er knyttet til tusenårsmålene.

Beijing-plattformen for handling som er gjenstand for gjennomgangen omhandler mål og strategier for å oppnå tusenårsmålene og kvinners rettigheter, nedfelt i ulike FN-konvensjoner og

resolusjoner. Plattformen for handling omhandler følgende temaområder:

- a) kvinner og fattigdom
- b) utdanning og opplæring av kvinner
- c) kvinner og helse
- d) vold mot kvinner
- e) kvinner og væpna konflikt
- f) kvinner og økonomi
- g) kvinner i makt og beslutningstaking
- h) institusjonelle mekanismer for å styrke kvinners stilling
- i) kvinner og media
- j) kvinner og miljø
- k) jentebarnet

Du finner Beijing-erklæringen og plattformen på nettsiden:

www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/

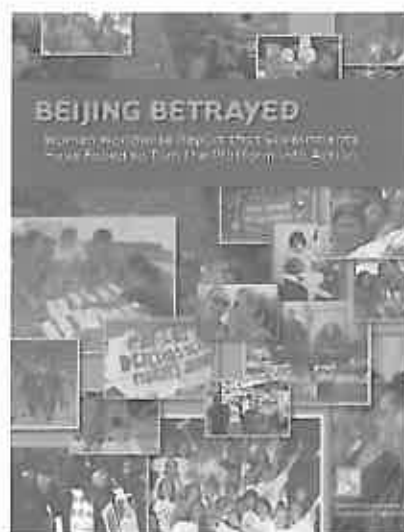
Konklusjoner fra Beijing + 10

Undertegnede som selv hadde muligheten til delta på oppfølgingskonferansen *Beijing + 10* i 2005 kan fra tidligere nedtegnelser og dokumenter oppsummere at det ble lagt frem en statusrapport fra FN om de 7 viktigste og kritiske barrierene når det gjelder kvinners situasjon og deltakelse i den offentlig og politiske liv:

1. Utdanning av kvinner til aktive medborgere
2. Mål for kvotering av kvinners deltakelse i offentlig / politisk liv
3. Program og trening for kvinner i politisk deltakelse
4. Barnehave/barneomsorg (children care) og andre omsorgstiltak for familiemedlemmer
5. Null toleranse og beskyttelse mot politisk vold mot kvinner, tiltak og

mekaniser, spesielt etter konfliktsituasjoner

6. Lik tilgang til ressurser og muligheter som menn i politiske partiorganisasjoner
7. Politisk praksis må være mer aktiv i å fremme kvinner og kvinnetemaer

Rapport fra WEDO 2005 (Women's Environment & Development Organisation)

Hva var kvinnebevegelsen og kvinnene opptatt av i 2005?

Noen synspunkter som kom frem i nettverksmøter og workshops var bl.a. følgende:

De opplevde lite fremgang i forhold til Beijingplattformen for handling som helhet og var noe usikker på veien fremover. De var opptatt av den økende militariseringen og fundamentalismen, og hvordan dette ville påvirke kvinnene, deres muligheter og rettigheter. De var opptatt av kvinners deltakelse på alle samfunnsplan, mål, strategier og oppfølging/statistikker. De var også redd for tilbakeslag, da spesielt på Beijingplattformen for handling, som bl.a. omhandler kvinners frie valg av abort. Her var det stor lobbyvirksomhet, WILPF/USA var spesielt opptatt av egen regjering og deres forsøk på å legge frem endringsforslag (om abortspørsmålet) og USAs press på svake regjeringer. Gender mainstreaming – kjønnsperspektivet inn i alle prosesser og strategier var stadig oppe til diskusjon, man mente at begrepet kjønn og ikke tidligere likestilling, igjen ble brukt til menns prioriteringer og arenaer. Dette ble også påpekt i en del sammenhenger, og man var usikker på hva som lå i begrepet "gender mainstreaming", som for øvrig er vanskelig å oversette i mange språk.

Status for nasjonal implementering

I forberedelsene til det regionale nivåets 15-års vurderinger av implementering av Beijing-erklæringen og handlingsprogrammet (1995), samt resultatene av den tjuetredje spesielle sesjon av FNs generalforsamling (2000), utarbeidet FNs regionale kommisjoner (ECA, ECE, ECLAC, ESCAP, ESCWA) en felles spørreundersøkelse for å få tilgang til informasjon fra myndighetene om større prestasjoner og de gjenstående hullene og utfordringer i gjennomføringen på nasjonalt plan. Deres svar på spørreskjemaet er grunnlaget for analyser

av trender og utfordringer i implementeringen. Den norske rapporten finner du på nettsiden: www.unece.org/gender/documents/Beijing+15/Norway.pdf

WILPF har vært engasjert i og fått økt oppmerksomhet på område E, *kvinner og væpnet konflikt* i både forberedende møter med frivillige organisasjoner og UNECE. WILPFs analyse og krav finner du på nettsiden: <http://www.wilpf.int.ch/humanrights/2009/Beijing+15.html>

Bli med på Beijing + 15 i New York

Både medlemsland, representanter for frivillige organisasjoner og FN-enheter vil delta i denne oppfølgingskonferansen i mars 2010. Det var ca 6000 kvinner, og ca 4000 ulike kvinneorganisasjoner som deltok på oppfølgingskonferansen i New York i 2005. Det foregikk i offisielle former gjennom møter i FN-organisasjonen, samt utallige NGO-samlinger, workshop i den uoffisielle i ikke-statlige regi. Fra Norge deltok det kvinner fra 30 organisasjoner, hvor program og reise ble samordnet gjennom FokusKvinner. I mars 2010 har du muligheten til å delta på en ny massemobilisering av kvinner fra hele verden for å fremme kvinners situasjon og rettigheter. Bli med og start din planlegging og politiske forberedelse allerede nå. For de av dere som ikke kan delta lover vi en bred dekning av konferansen i neste nummer av *fred og frihet*. Mer informasjon om Beijing + 15 finner du på nettsiden: www.un.org/womenwatch/daw/beijing15/index.html

Verdensmarsj for fred og ikke-vold

Av Louis Sanchez

Verdensmarsj for fred og ikke vold er et initiativ fra den internasjonale organisasjonen "Verden uten krig" og et samarbeid med et stort antall organisasjoner og personer. Den har kommet i gang for å skape en global bevissthet mot krig, atomvåpen og alle former for vold. Marsjen startet i Wellington i New Zealand 2 oktober 2009 – Gandhis fødselsdag og den dagen som FN har erklært som den internasjonale ikkevoldsdagen. Marsjen skal vandre i 90 dager gjennom 90 land og seks kontinenter, og ender opp i Punta de Vacas i Andesfjellene i Argentina 2. januar 2010. Deltakerne skal blant annet tilbakelegge 40 togreiser, inkludert den transsibirske jernbane, 14 flyreiser og 25 båtreiser.

Fra Wellington i New Zealand til Punta de Vacas i Argentina: Verdensmarsjen er i ferd med å bevege seg gjennom 90 land og seks kontinenter.

Opplegg for marsjen

Underveis skal marsjen formes av deltakere som møter opp og blir med i fakkeltog når marsjen passerer deres hjemland, og det var i den forbindelse Luis Sanchez tok på seg den viktige oppgaven som kontaktperson i Norge. Det er 50 personer fra hele verden som er med på marsjen- hele veien. De sprer seg imidlertid i puljer underveis, men startet sammen i Wellington, New Zealand, og vil ende opp sammen i Punta de Vacas den 2. januar. To av dem tok veien til Norge da fredsmarsjen inntok våre breddegrader. Kvelden før den offisielle markeringen her til lands ble arrangert en hyggelig sammenkomst hos Luis på Ammerud. Da fikk vi møte to fantastiske kvinner som er ute på tidenes marsjferd.

Juanita McKenzie, fembarnsmor fra Wellington, New Zealand og Montserrat Ponsa fra Barcelona, Spania (en 72 år gamle bestemor med ni barn og 16 barnebarn).

I tillegg var også Carmèn Gomez fra Madrid, Spania, som er med i organisasjonen for marsjen i Spania, til stede hos Luis.

Marsjen kommer til Norge

Da marsjen kom til Norge var det Luis Sánchez (Verden uten krig org), Anne Brinch Skaara (Nei til Atomvåpen) og Line Løvåsen (Norges Fredsråd) som var leder av arrangementskomiteen. Torsdag 29. oktober gikk det slag i slag. Først besøkte de Akthar Chaudry (SV), som tok i mot dem som 4. visepresident i Stortinget. Han fikk en grundig gjennomgang om verdensmarsjen og bakgrunnen for den fra de tre internasjonale gjestene.

For å unngå en storkatastrofe krever de følgende:

- Atomvåpenrustning på globalt nivå.
- Umiddelbar tilbaketrekning av invasjoner i okkuperte områder.
- Progressiv og proporsjonal reduksjon av konvensjonelle våpen.
- Bindende ikke-aggresjonsavtaler
- Fordømmelse av stater som bruker krig som middel til å løse konflikter.

Etterpå besøkte følget Ruseløkka skole hvor de ble møtt av rundt 100 elever som lyttet interessert til hva de langsveisfarende gjestene hadde å si om marsjen, om fred og at man aldri skal ty til vold og krig. Følget rakk også et besøk på Nobels Fredssenter før den offisielle markeringen startet på Eidsvolls plass. Der holdt Per Fuggeli, professor i sosialmedisin, og Ida Thommassen og Stine Rødmyr, fra Changemaker og Nei til Atomvåpen appeller. Det var en rekke kunstneriske innslag før man avsluttet markeringen ved å danne en symbolsk fakkelfredslenke rundt Stortinget. Siden marsjerte de ned til Jernbanetorget hvor de laget et levende fredssymbol. For å slutte dere til marsjen, send en epost til lsanchez@online.no eller gå inn på: www.theworldmarch.org

”Jeg har aldri brent en brystholder”

Av Ursula Gelis

Amerikanske Ellen Thomas har aldri måttet brenne sin brystholder for å gi sin politiske overbevisning ekstra trykk. Å brenne og å brenne opp er imidlertid fenomener som hun er kjent med. Hun kjenner bildene av de forbrente ofrene fra Hiroshima og Nagasaki, og: Hun forutser nye mulige verdensbranner. Hun tenker på de potensielle katastrofale følgene av et nuklært *overkill*. Det er verden hennes protest hører til i.

Ellen Thomas, Ursula Gelis, Jay Marx. Washington D.C. April 2009.

Ellen's motto: Hjemme – det er der hvor jeg er. Alt blir gitt gjennom venner.

Jeg lærte denne fredsaktivist-kvinnen å kjenne i Washington D.C. i april 2009 da jeg deltok sammen med kvinner fra WILPF USA i en lobbykampanje mot atomvåpen. De såkalte 'ANA-dagene' i regi av "Alliance of Nuclear Accountability" (<http://www.ananuclear.org/>) krever opplysninger fra myndighetene om atomvåpenproduksjon og om omgangen med atomavfall. Jeg anbefaler denne NGOen til alle som vil informere seg om de katastrofale miljøskadene som forårsakes gjennom uansvarlig omgang med nukleært materiale i USA. Dette nasjonale nettverket dokumenterer de

amerikanske moderniseringsplanene for atomvåpenarsenalene og forholdene i forskningslaboratoriene, som det i Los Alamos.

Ellen Thomas har bodd siden 1984 i den amerikanske hovedstaden. Washington D.C. er en fascinerende by med mange parallelle verdener å leve i. Ellen har søkt seg ut et eksklusivt nabolag. Hun bor vis-à-vis Det hvite hus, i et telt i "Peace Park", "fredsparken", som fredsaktivistene kaller Lafayetteparken. I overveielsene om migrantenes frihet resonnerer den tsjekkiske kommunikasjonsforskeren Vilém Flusser om det å bo på de

forskjelligste steder. Selv i Auschwitz ble det bodd, mener han. I det han flyktet ut av Praha fra nasjonalsosialistene mistet noen av hans nærmeste livet ikke lenge etter, nettopp på dette for livet fremmedgjorte sted. Han har lov til å snakke slik. Ellen blir tidlig kjent med bildene fra Auschwitz og Hiroshima gjennom *Life magazine*. Spørsmål som "hvordan kan slikt skje?" og "hva kan vi gjøre for å forhindre slikt?" er utgangspunktet i hennes søken etter svar. Allerede i barnehagen måtte hun i 1952 søke tilflukt under et bord ved et simulert atomangrep. Opplevelser som slike "tilfluktsøvelser" satt i sammenheng med bildene av ødeleggelsene gjør at hun tidlig tvilte på 'meningen' med eksistensen av midler som har slike grufulle følger. Hun erkjenner at det finnes ingen beskyttelse mot bomben, bortsett fra å avskaffe den.

Disse spørsmålene som hun stiller tidlig i livet forlater henne ikke, og når hennes barn er blitt gamle nok til å stå på egne ben, beslutter hun å bli aktivt engasjert i kampen mot krigsmaskineriet i sitt eget land. Som konsekvent kvinne overlater hun sitt jordiske gods til sine barn og nøyer seg med et inntektsnivå som gjør det umulig for staten å medfinansiere krigsindustrien gjennom hennes skatteytelser.

Conception Picciotto og Claire Gosselin foran Det hvite hus/Lafayette Park, "PEACE PARK". Foto: Ursula Gelis, April 2009.

Fra 1981 av holder Conception Picciotto og William Thomas vakt til påminnelse

rett overfor den amerikanske presidentens bolig. Trommingen fra de kvinnelige demonstrantene skal igjen og igjen ha forstyrret den 'velfortjente' nattero for den ulykkesbringende president George W. Bush i en slik grad at han fikk i stand en forordning for å redusere larmen i parken. Man hadde ønsket ham hylene fra Bagdads ødeleggelse som bakgrunnsmusikk i det ovale kontor!

Hva vil disse 'Peaceniks' – fredsvenner - med sitt permanente nærvær foran portene til den imperiale makt? William Thomas (død 2009) hadde et enkelt budskap: Visdom og ærlighet skulle danne grunnlaget for politikken store spørsmål. Han, og fra 1984 av, hans kone Ellen, søker den åpne samtale om sannhet, rettferdighet, frihet, fred og den eksisterende trussel som atomvåpen utgjør. De tok dermed opp Thomas Jeffersons idè om den myndige borgers plikt i et demokrati til å bringe tema som angår den allmenne interesse fram i lyset gjennom ikkevoldelige midler. Borgerne må gjensidig la seg informere om risiki i samfunnet selv om de måtte komme i fare for å bli sperret inne.

Dette skjer i 1988. Ellen og William Thomas tilbringer tre måneder i fengsel. Anklagen går på at de har campet ulovlig! Reaksjonene fra ordensmakten og mediene på det som må være verdens lengste standsdemonstrasjon (fra 1981 til i dag) er et speil av den til enhver tid rådende politikk. Fornærmelsens palett strekker seg fra "forrykte" til hardere menneskeforaktende utsagn. Den verbale dritten som slippes ned over disse sannferdige menneskene i fredsparken lykkes ikke i å skremme dem. Derfor er de der den dag i dag. Et besøk foran presidentens regjeringssete er ikke fullstendig uten kontakt med Lafayetteparkens demokrater. Den som vil lære å kjenne Amerikas mangfold, kan likeså godt begynne der.

Som antiatomvåpenaktivist grunnlegger Ellen i 1990 NGOen "Proposition One Committee" ("Proposisjon 1-komiteen") (<http://prop1.org/>). Målsettingen er å oppfordre borgerne til å ta stilling til spørsmålet om atomnedrustning. Det destruktive krigsmaskineriet skal erstattes av prosjekter som sørger for menneskelige behov. Det lykkes å få gjennomslag for beslutninger som tjener dette formål i Representantenes hus første gang i 1994. (Se 'Nuclear Disarmament and Economic Conversion Act'. [H.R. 1653. Quelle: <http://prop1.org/prop1/HR1653.ndeca.090319.htm>]).

Ellen Thomas, til venstre, og Claire Gosselin (WILPF USA) i forbindelse med bearbeidelse av informasjonsmateriale om atomare spørsmål for senatsrepresentanter [ANA-Lobby-dager i Washington D.C.]. Foto: Ursula Gelis, 2009.

Ellen har tro på kraften som ligger i den medmenneskelige omgang. Når hun ikke er å finne i fredsparken i diskusjon med de mange som er interessert i nødvendigheten av en verden uten atomvåpen eller i den skjendige militære bruken av uttømt uran, tar hun hånd om hjemløse eller arbeider med artikler i Peace House. Dessuten gjør hun det som vi alle gjør: Hun utdanner seg videre for å forstå vår verden bedre og for bedre å kunne bekjempe det dårlige i den. Uten velfundert kjennskap til mekanismene er ingen sivil motstand mulig. Ellen Thomas er en eksemplarisk konsekvent fredsaktivist som i erkjennelsen av atombombens dødelige

fare har gått så langt som å bokstavelig talt bo på gata for å informere menneskene om at hver og en av oss teller og har rett til å frabe oss den nukleære dødskarusellen.

Når hun ikke befinner seg i Washington tar hun del i landsomfattende kampanjer mot atomvåpen. En videre frivillig innsats gjelder nettverket 'Abolition 2000' ("Avskaffelse 2000") som går inn for en verdensomspennende bannlysning av atomvåpen (<http://www.abolition2000.org/>) I Japan forteller hun om stadig flere grupper som kjemper for en verden uten atomvåpen.

Min artikkel om den amerikanske kvinnen Ellen Thomas er den første i en løs rekke av artikler om 'sterke kvinner' som lever sine liv fullt og helt etter sin overbevisning. Jeg vil ikke misforstås av mine lesere. Ellens beslutning om å vie sitt liv til kampen mot opprustningsvanviddet og tilintetgjørelsesvåpnene skal forstås som et eksempel på et ansvarlig liv. Vi kan ikke alle nå slå oss ned foran Det hvite hus. Kampen mot den dagligdagse gru kan ta forskjellige former for hver og en av oss.

Her er det bare viktig å se at det finnes motstandskamp som leves ut og som – i dette tilfellet – har holdt seg levende uavbrutt allerede i 28 år på samme sted og derfra er blitt kjent verden over. Hvor det begynnes kommer i andre rekke. Bare det at det handles teller.

Kilder: <http://prop1.org/ellen.htm>;
<http://prop1.org/1601original.htm>;
På YOUTUBE: "Washington DC Ellen Thomas ptB":
<http://www.youtube.com/watch?v=Ub02lgNvvzI&feature=related>.

Kristi Sandven – nytt medlem og webkontakt i redaksjonskomiteen.

Av Lillian Angelo og Ursula Geliz

Både i WILPF og IKFF har medlemsøkning og utvikling av vår organisasjon stått sentralt de siste årene. Men vi kan vel ikke si at medlemsøkning i seg selv bør være det helt sentrale spørsmålet, men det å sikre at fremtidige generasjoner tar aktiv del i fredsarbeidet og følger arven fra Jane Addams og pionerkvinnene i WILPF. For en organisasjon med et høyt aldersgjennomsnitt blir rekruttering og de unges engasjement den viktigste faktoren for å sikre organisasjonens overlevelse og kontinuitet. Kristi Sandven er en av de nye, unge og aktive medlemmer i IKFFs organisasjon. Hun har nylig blitt valgt inn i redaksjonskomiteen som vår webansvarlig, og skal sikre at IKFFs aktiviteter og politikk blir lagt ut på internett.

Foto: Anna Kristine Sandven (Kristi)

Kristi, kan du fortelle våre lesere og medlemmer litt om deg selv?

Ja, gjerne. Jeg er norskamerikansk og jeg er født og oppvokst i USA. Jeg kom til Norge i juletid i fjor. Før den tiden, jobbet jeg ca. et år i Paris, Frankrike som au pair og engelsklærer. Siden min ankomst til Norge, har jeg gått på norsk-kurs og hatt flere forskjellige jobber. I dag, jobber jeg som spansk- og fransklærer på en privat videregående skole i Oslo.

Hvorfor valgte du medlemskap i IKFF, hva er din motivasjon med å jobbe med freds- og kvinnespørsmål?

Jeg valgte å bli medlem i IKFF etter jeg møtte Lillian Angelo, redaktøren av fred og frihet. Hun fortalte meg om hva hun drev med og om bladet og jeg var med en gang veldig interessert og ville lære mer om IKFF. Jeg har bachelorgrad fra USA i spansk og kunsthistorie men har alltid vært interessert i politikk. Jeg tenker å forsette i

denne retningen her i Norge med å ta en mastergrad i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Jeg håper å begynne til våren 2010. Jeg er flink i fremmedspråk og vil eventuelt jobbe på en NGO som oversetter.

Du er enda veldig ny i vår organisasjon, men har du noen tanker om hvordan vi kan engasjere flere unge kvinner inn i vår organisasjon til aktivt fredsarbeide?

Jeg synes at vi kan jobbe mer med å engasjere studentsamfunnene på universitetene i Norge. På Universitetet i Oslo, for eksempel, finnes det flere studentforeninger som har like mål som IKFF. Blant annet er det Amnesty Internasjonal, Blindern Fred og FN Studentforum. I tillegg kan vi kanskje begynne å tenke på å rekruttere studenter i Theory and Practice of Human Rights, Peace and Conflict Studies, og Development Geography mastergradprogrammer.

Du er nå medlem i redaksjonskomiteen. Hva har du ellers lyst til å jobbe med i vår organisasjon?

Jeg har nettopp skrevet min første artikkel i denne måneds fred og frihet- Barn med Kamera- og jeg håper å ha tid og mulighet i fremtiden til å skrive mer for bladet. Jeg håper at jeg kan eventuelt delta i noen internasjonale konferanser med IKFF og treffe andre kvinner med like interesser i kjønn, fred, og politikk. Jeg vil gjerne lære mer om Young WILFP og møte andre unge kvinner som er medlem i den.

Militarisering av verdensrommet

Av Ingegerd Lorange

I forbindelse med 'Space For Peace Week 2009' arrangerte IKFF i år igjen et seminar i Litteraturhuset i Oslo der professor Karl Grossmann fra State University New York og Roman Dolgov, russisk nedrustningsekspert, militær forsker og program direktør for den russiske avdelingen for Leger Mot Atomvåpen, snakket om hvilke farer det Amerikanske Star War Programmet har for menneskeheten og for kloden vår miljømessig, økonomisk og militært. Seminaret fant sted 14. oktober, bare få dager etter at Barack Obama var utnevnt til årets Nobelfredspris mottager. IKFFs landsleder, Dagmar K. Sørbøe, innledet seminaret med en innføring i sammenhengen mellom den økonomiske globalisering og stjernekrigsprogrammet. Hun gjorde oppmerksom på motsetningen mellom president Barack Obamas retorikk og USAs realpolitikk.

Bilde til venstre: Ingegerd Lorange ved talerstolen. Bilde til høyre, fra venstre til høyre: Karl Grossmann, Dagmar K. Sørbøe og Roman Dolgov

Karl Grossmann, en inspirerende og meget kunnskapsrik taler, gav oss en oversikt over stjernekrigsprogrammets historie og utvikling. Militariseringen av verdensrommet har vært under utarbeidelse lenge før president Ronald Reagan annonserte Star War- scenariet i 1983. Vi må tilbake til etter 2. verdenskrig da Wernher Von Braun og hans stab etablerte en versjon av V-2 programmet som de kalte 'Redstone'. Dette fant sted ved 'Redstone Army Arsenal' i Alabama, og gikk hånd i hånd med det eskalerende atomkappløpet. Karl Grossmann tok utgangspunkt i dette og brakte stjernekrigsprogrammet frem til i dag til Obama/Biden-administrasjonens politikk. Inntil nå har USA blokkert Paros, som er en forkortelse for 'Treaty on Prevention of the Placement of Weapons in Outer Space, the Treat or use of Force Against Outer Space Objects'. Men våren 2009 ved FN's nedrustningskonferanse i Genève brøt Obama administrasjonen med tidligere amerikansk politikk og var åpen for

diskusjonen om en Paros-avtale. I mange år har Russland, Kina og Canada, støttet av nesten alle de andre deltagende nasjoner på konferansen, bedt om en avtale mot militarisering av rommet.

Vi kan ikke annet enn å håpe at en slik avtale vil bli undertegnet og ratifisert, men ord alene er ikke nok, vi må se hvilke handlinger som følger, og om president Barack Obama vil "walk his talk". 'Master of Space' er mottoet for 'the US Space Command' som var etablert av Pentagon i 1985. Her fortelles det at USAs militære ledere søker å kontrollere det ytre rom og å dominere jorden ved å plassere våpen i rommet. Industrien er tungt involvert. Dette er verdens største militærindustrielle prosjekt. Å plassere våpen i det ytre rom vil resultere i et kosmisk og jordisk rot, sier Karl Grossmann. Hvis USA tar et slikt skritt vil Russland og Kina følge etter. Det vil også andre nasjoner. Våpen i rommet vil ikke være noens fordel. Mye av romteknologien skal drives av

atomreaktorer. Vi bør være klar over at disse romreaktorene ikke er inkludert i president Obamas 'Road to Zero'. Vi må vite at samtidig som president Obama ønsker en avvikling av atomvåpnene, foregår det i USA en kontinuerlig modernisering av de samme våpen.

Himmelen vil bli en krigssone og konsekvensene av dette vil medføre store mengder av skrot og søppel, og noe av dette vil være radioaktivt avfall. Vi har i dag ingen oversikt over hvilke konsekvenser og farer det kan ha å bringe radioaktivt materiale til det ytre rom med tanke på eventuelle ulykker og radioaktiv påvirkning av livet på jorden. Noe av dette skrotet vil falle ned på jorden, mens noe vil forbli i rommet i evigheter, og omkranses denne planeten i et tykt belte av søppel som vil gjøre det umulig for mennesker å reise ut for å utforske rommet.

Planer for militarisering av rommet er dokumentert i 'The US Space Command's Vision' for 2020, Her kan vi lese at det er lite trolig at USA vil møte militær konkurranse før 2020, og fra 2020 er planen at USA vil ha full spektrum dominans og full kontroll over rommet. Dette vil medføre regional uro på jorden og større gap mellom fattig og rik. Kan president Obama endre dette og vil han få Pentagon med seg på sin plan for 'change'?

'Road to Zero' alene er ikke nok til å endre disse planene. USA har allerede utviklet programmer for laservåpen og avansert teknologi for rombaserte våpen med skremmende effektivitet som prosjektiler i taktiske og strategiske konflikter. Disse går under betegnelsen 'hit-to-kill' mechanism. Under Bush-administrasjonen var ordlyden i den nasjonale rompolitikken slik; 'Freedom of action in space is as important to United States as air power and sea power. United States national security is critically dependent upon space capabilities and this dependence will grow.

So, the United States will develop and deploy space capabilities that sustain US advantage and will oppose the development of new legal regimes or other restrictions that seek to prohibit or limit U.S access to or use of space'. Vi håper at Obama administrasjonen vil endre denne retningen og at vi nå har et mulighetens vindu til å gjenoppta Outer Space treaty fra 1967. Et grunnleggende rammeverk for internasjonal romlovgivning. Et landemerke som nå er ratifisert av 98 nasjoner og signert av 27 andre. Denne avtalen sier at rommet skal brukes for fredelige handlinger og utforskning, og bruk av det ytre rom inkludert måne og andre himmellegemer skal være til alles beste og i alle lands interesse. Det sies også at ingen nasjoner skal plassere i jordens bane objekter som bærer atomvåpen eller andre masseødeleggelsesvåpen. Dersom vi virkelig har et mulighetens vindu er tiden inne til å bruke det nå.

Roman Dolgov tok oss tilbake til slutten av den kalde krigen og det håpet som den gang tentes om en mer stabil og trygg verdensordning. Dessverre, sier han, ser vi at håpet fra den gang ikke er blitt realisert. I stedet befinner vi oss i en situasjon der stadig flere stater føler seg usikre, og søker å styrke sin forsvarskapasitet utenfor de eksisterende internasjonale avtaler og garantier. Enkelte av disse statene vil, dersom de har tilstrekkelig intellektuelle og industrielle resurser tilgjengelig, begynne å tenke på utvikling av atomteknologi og egne masseødeleggelsesvåpen. Det russiske standpunkt er at vi ved hjelp av både multi- og bilateralt diplomati må gjøre vårt beste til å svekke negative tendenser og sikre og styrke internasjonal sikkerhet. Vi må støtte og styrke FN og Sikkerhetsrådet som politiske og sikkerhetsmessige organer. Vi ser at militærutgiftene i verden i dag har nådd nye høyder. De er nå mer enn 1 trillion amerikanske dollar høyere enn under den kalde krigen. Roman Dolgov mener atomnedrustnings regimer må være

hjørnesteiner nødvendig for å ivareta internasjonal sikkerhet, men stiller samtidig spørsmålstegn om det er hensiktsmessig å utarbeide flere internasjonale avtaler så lenge initiativtakerene ikke har noen hast med å undertegne avtaler det allerede er enighet om.

Han spør om hvordan vi kan bygge internasjonal tillit og trygghet dersom avtalepartnerene ikke utøver den politikk de har sagt de skal. Det er vel ingen tvil om, sier Dolgov at, rakettskjold-utplasseringsplanene er blitt et viktig tema, og Russland vil ikke overse trusselen i USAs utplassering av et rakettskjold som går langt utenfor USAs grenser og som kan spre seg ikke bare til øst europeiske land, men helt til Transkaukasus.

Bilde: Karl Grossmann. Foto: Dagmar K. Sørbøe

Ved å bygge et rakettskjold i Europa sier Roman Dolgov at både USA og Russland spiller et "splitt- og herskspill" med

Europa. Han mener det ikke finnes noen nåværende trussel som rettferdiggjør et slikt skjold i Europa og at det ikke er, og heller ikke vil kunne bli en gjensidig forståelse mellom USA og Russland om dette. Russland kan ikke overse at USA strategiske infrastruktur kommer stadig nærmere Russlands grenser. Dolgov spør hvem den virkelige fienden er og sier at hvis vi betrakter utviklingen i USA s rakettskjoldutplasseringsplaner de siste årene vil det føre til den konklusjonen at dette systemet handler om Russland og Kina. Ikke at USA har noe å frykte militært fra Russland og Kina, sier Roman Dolgov. Dette handler om konkurranse i forbindelse med fremtidige handelsmarkeder, frihandelsruter og råmaterialer. Området rundt det Kaspiske hav er rikt på ressurser som viktige olje- og gasstransportveier. Er ikke disse det virkelige stridens eple og kilde til konkurranse? Rakettskjoldet vil være en ny brikke i USA strategi for å få verdens dominans over alle sfærer, land, sjø, luft og rom.

Faren ved et rakettskjold som, selv om det kalles globalt, vil være et viktig redskap for USAs strategiske styrker og under amerikansk kommando, er at det har en offensiv så vel som defensiv natur. Russland tror at radarene i Europa, deriblant radaren i Vardø og på Svalbard bare er begynnelsen på en mye mer global plan som passer inn i USA s strategi for dominans. Dolgov påpeker at en dag kan ideen om en suksessfull pre-emptive strike (forkjøpsangrep) uten fare for å bli møtt med adekvat tilsvarende svar bli en for stor fristelse. Begge foredragsholdere gav oss mye å tenke på. Ikke minst hvor umåtelig uvitende mange av oss er om planer, der også Norge allerede er engasjert.

Det er allerede planer om en dronebase på Røros.

Rakel Lapin er død.

Nekrolog ved Johanne Skog Gripsrud

Rakel Lapin, Sandnes, har tatt farvel. Hun døde stille, etter flere års sykdom, 7.oktober 2009, 89 år gammel.

Rakel var en betydningsfull kvinne. Ved siden av å prege sitt hjem med stor omsorg for sine nærmeste, som mor, mormor/farmor og oldemor, satte hun sine spor som engasjert samfunnsmenneske på mange felt. Hun var blant annet en av de mest engasjerte og aktive grunnleggerne av IKFFs avdeling i Sandnes. Som fredsarbeider og medarbeider innen dette feltet vil hun stå klart i minnet for alle fredsvenner.

Ved en enkel minnestund i Sandnes kapell 14. oktober, fikk jeg si noen minneord, fra IKFF, på egne og fredsvenners vegne. Takk for det liv du har levd, Rakel!

Rakel ble medlem av IKFF, Sandnes avdeling i 1948. I alle år har hun tatt på seg tillitsverv i organisasjonen, som studieleder, referent og i 15 år som avdelingens leder. I mange tiår har Rakel vært med oss, i hverdag og fest, for å bygge opp vår IKFF-avdeling. Rakel var den vi alltid kunne regne med, den som sa ja, den vi alltid kunne stole på, den som alltid hadde motet, viljen og inspirasjonen klar til nye tiltak. Nye tiltak var i Rakel sin ånd. Hvor mange atomprotester, underskriftskampanjer, seminarer, kåserier og avisdebatter deltok du i?

En "avlegger" etter fredsmarsjene på 80-tallet er Rogaland Fredsfond. Hilde Solberg hadde ideen, men Rakel gikk spontant inn for den og arbeidet målbevisst, fra 1986, for å få fredsvenner med på innsamling til et fond på 200 000 kr. Formålet skulle være å fremme opplysningsarbeid for fred og en verden fri for atomvåpen. Dessuten skulle det

Foto: Rakel Lapin

stimulere interessen for fredsarbeide i Rogaland. IKFFs avdelinger i Sandnes og Stavanger sitter i styret sammen med Kvekerne. Rakel var deres representant og den første lederen av styret.

Tid og krefter gav Rakel også i arbeidet for trafikksikkerhet. I 1976 stiftet hun "Kvinnetiltak for Ferdsestrygghet" og fokuserte på å få 30 km fartsgrense i tette boligstrøk.

Rakel har også satt spor etter seg som skapende tekstilhåndverker. I 1982 lanserte hun sin selvproduserte Jærdrakt med broderte blomstermotiv fra det Jærskelandskapet, etter eget design. Hun har også tegnet den vakre søljen med motiv fra solspillet på Jæren. Jærdrakten ble en stor suksess og bæres av mange fra vårt distrikt.

I 1982 ble Rakel Lapin hedret for sin samfunnsinnsats med Sandnes kommune sin kulturpris. Rakel var medlem av Vennesen Samfunn, Kvekerne. Hun sa selv: "Alt arbeide jeg driver med er et resultat av mitt religiøse grunnsyn. Det bygger jeg mitt liv på". Om sin innsats i fredsarbeidet sa hun blant annet: "Vi må bare fortsette å strø ut våre såkorn for fred til kommende slekter".

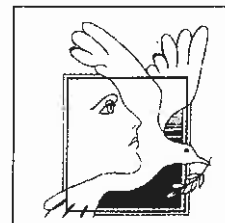
Til slutt, - takk til vennen Rakel, for hjerterom og husrom og de mange gode samtaler og stille stunder med Lys fra ditt indre.

Arbeidsprogram etter Landsmøtet 2009

Av Lillian Angelo

Landsmøtet som ble avholdt den 25-26 april 2009 i Oslo våren 2009 hadde utvikling av organisasjon som temaer for innlegg og diskusjon. Det var WILPFs fire programområder som også var i fokus for vårt videre arbeid i den følgende landsmøteperioden:

- "Utfordre militarismen", ved innleder Ingunn Norderval.
- "Styrke FN", ved innleder: Ingrid Eide.
- "Investere i fred", ved innleder: Margrethe Tingstad.
- "Bygg organisasjonen", ved innleder: Lillian Angelo.

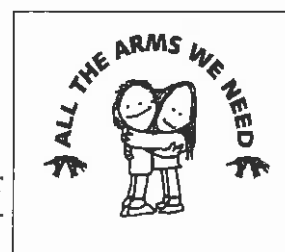
Innledningene ble diskutert i arbeidsgrupper etter lunsj, og konklusjonene overlatt til programkomiteen som skulle lage forslag til nytt arbeidsprogram. Først i oktober ble dette diskutert og følgende målsettinger ble vedtatt:

Bygg organisasjonen

- 1) Vervekampanje – a) å øke antall medlemmer med 50 nye kvinner i løpet av året, b) utarbeide et informasjonshefte (spesielt for nye medlemmer) om vår organisasjon, c) oppfølging av nye medlemmer på hvert styremøte
- 2) Nedsette en 100-års jubileumsgruppe for utforming av vårt program for markeringen av 100 års jubileet (frist til neste internasjonale kongress 2011)
- 3) Utvide redaksjonskomiteen med web-kontakt og kurs for alle redaksjonsmedlemmene
- 4) Fremme videoen "Fredskarusellen" til media /innlegg i "radioselskapet" P2
- 5) kontakte NAV Romerike om muligheten for praksisplass
- 6) Kartlegge ansvar og administrative oppgaver i organisasjonen for fremtidig fordeling
- 7) Årlig markering av WILPF/ IKFFs bursdag den 28. april.
- 8) Jobbe for en inkluderende organisasjon

Investere i fred

- 1) Bygge fredskultur a) gjennom å lage møtesteder for utveksling av kultur i (innvandrerkulturer/norske) og presentere IKFF, b) ta opp ulike temaer i samtiden i et fredsperspektiv
- 2) Fremme IKFFs freds- og kvinneperspektiv ved a) skrive i lokalaviser, b) bruke aktuelle datoer, c) dele med andre avdelinger d) spre kunnskap/diskutere med skoler, universitet, bibliotek, e) lage argumentasjoner på aktuelle temaer
- 3) Skaffe seg kunnskap gjennom a) studieringer/kurs, b) lage åpne møter om temaer, gjerne sammen med organisasjoner med samme interesse, c) bruke ressurspersoner i IKFF, d) delta på landsmøter og arrangementer i IKFFs regi
- 4) Delta i utredningen om offentlige organisert fredsarbeid, bl.a om "trenger vi et fredsdepartement?"

Militarisme

- 1) Delta på konferanser og markeringer mot militarisme og nedrustning, nasjonalt, internasjonalt og i FN

- 2) Fortsette kampanjen mot forbud av uranvåpen
- 3) Formidle informasjon om temaet nedrustning og militarisme i "fred og frihet" o.l
- 4) Følge opp fjorårets seminar (2008) om opprustning av verdensrommet
- 5) Arbeide for forbud av atomvåpen

Styrke FN

- 1) Formidle og støtte aktivt opp om WILFFs arbeid i FN
- 2) Støtte opp om UD/FOKUS-seminar om 1325/1820
- 3) Følge opp FNs internasjonale kvinnekonferanse Beijing+15 (mars 2010)
- 4) Støtte kvinnebevegelsen krav om en egen "Gender-unit" i FN
- 5) Jobbe med utfordringer og oppfølging av a) SR 1325/1820, b) markering av 10-års med SR 1325 i FN/sikkerhetsrådet i mars 2010

Internasjonal konferanse i Oslo om sikkerhetsrådsresolusjon 1325 og 1820 - Fra politikk til praksis -

Av Mari Holmboe Ruge

Snart ti år etter at Resolusjon 1325 ble vedtatt har 16 land fått laget handlingsplaner om hvordan de vil sette bestemmelsene ut i praksis. I november 2009 ble det holdt en internasjonal konferanse i Oslo, organisert av FOKUS og FN-instituttet INSTRAW. Ca 90 deltakere fra over 40 land møttes for å dele erfaringer med utvikling og praktisering av slike handlingsplaner, særlig om hvilke indikatorer som er egnet til å "måle" framgang for kvinners deltaking i konfliktløsning, og fredsbygging.

Til nå har disse landene laget sine handlingsplaner: Belgia, Chile, Danmark, Elfenbenskysten, Finland, Island, Liberia, Nederland, Norge, Spania, Storbritannia, Sverige, Sveits, Uganda, Østerrike. I mange av de andre landene er arbeid i gang med å utvikle planer.

Konferansen var bygd opp som en rekke arbeidsgrupper over ulike praktiske spørsmål som datainnsamling, rapporteringssystemer, behovsanalyser, samarbeid mellom myndigheter og NGO-er, og internasjonalt samarbeid. Siste dag var satt av til regionale møter om samarbeidet videre henholdsvis mellom organisasjoner fra Sør i ett møte, og fra Norden i et annet.

Resultater fra konferansen er vanskelige å oppsummere, men vil vise seg etter hvert i det videre arbeidet med gjennomføring og oppfølging av handlingsplaner.

"Verktøykassen" har fått et bedre utvalg av redskaper. Programmet var fullstappet, men det ble også tid til hyggelig og nyttig samvær i pauser og om kvelden. Arrangørene hadde dessuten sørget for organiserte vandreturer i Oslo sentrum i lunsjpausene, så deltakere fikk både frisk luft og en liten innføring i den byen de var kommet til denne gang. Det skjer ikke ofte i slike sammenhenger.

Bokanmeldelse

Krigerkultur i en fredsnasjon
ISBN 98-82-7935-272-3
Abstrakt forlag AS 2009

Anmeldt av Lillian Angelo

Dette er en fagbok innenfor feltet forsvars- og sikkerhetspolitikk og er ment som et bidrag i den offentlige debatten om Forsvarets rolle og utvikling. Bokens redaktører Håkon Edstrøm, Nils Terje Lunde og Janne Haaland Matlary og øvrige bidragsytere er alle tilknyttet Forsvarets høgskole.

Boken tar for seg utviklingen av Forsvarets militære organisasjon og profesjon fra den kalde krigens slutt, med vekt på soldatrollen som hjemlandsforsvarer og statsansatt tjenestemann, til en utvikling av soldaten til en profesjonell kriger. Altså en utvikling av en krigerkultur i deler av Forsvaret knyttet til deltakelse i internasjonal fredsopprettende oppdrag og med utøvelse av militærmakt (etter mandat og FN-paktens kapittel VII). Denne profesjonalisering foregår i Forsvaret i dag bl.a. som en konsekvens av våre internasjonale fredsopprettende FN-oppdrag.

Et sentralt anliggende i boken er tematiseringen rundt spenningen mellom et forsvar som gjennom internasjonale

fredsoperasjoner, som den i Afghanistan, deltar i krig ("skarpe oppdrag") og vår forståelse/erkjennelse av disse oppdragene og vårt selvilde som fredsnasjon. Sentrale spørsmål som stilles er om Forsvaret går i utakt med resten av samfunnet? Er vi i krig eller deltar vi i fredsprosesser eller deltar vi både i krig og i fredsprosesser? Hva er ønskelig fra samfunnets side? Matlary tar opp disse problemstillinger med mere. Likedan hvordan "krigen" i Afghanistan blir omtalt fra myndighetene side som humanitært prosjekt og ikke det at vi også er der for å ivareta internasjonal sikkerhet. Hun spør også om hvem som har ansvar for at dette blir formidlet til offentligheten, myndighetene eller Forsvaret.

Hvilke faktorer i samfunnet, nasjonalt og internasjonalt påvirker den militære profesjon? I denne boken blir fokus rettet mot krigeren, de maskuline verdier og egenskaper som utvikles gjennom utøvelse av krigerhandlinger og ikke de verdier og egenskaper som burde vært i fokus i FN-oppdrag, soldaten som den fredsbyggende og som skal ivareta sikkerheten for befolkningen, også for den kvinnelige del av befolkningen. Her savner jeg et større fokus på de egenskaper og verdier som da bør være gjeldende og hvordan de mer feminine eller kvinners deltakelse kan påvirke løsning av oppdraget, Forsvaret og profesjonsidentiteten.

Et interessant tema for undertegnede var analysen om Genderperspektivet og norsk militær profesjonsidentitet av Birgith Andreassen og Charlotte E. Ingals. Her debatteres hvilken betydning krigerkulturen og krigeridealene som "nesten utelukkende er konstruert i lys av et maskulint bilde" (side 275) har på kvinnenes rolle og rekruttering i Forsvaret. De fremhever at et ensidig fokus på krigerrollen vanskeliggjør integrasjon av kvinner i Forsvaret og fortrenger også

andre fasetter som bør påvirke den militære profesjonsidentitet. De tar opp kjønnsperspektivet eller "genderperspektivet" og oppfølging av FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325 (SR 1325) om kvinner, fred og sikkerhet. Og her føler jeg at de skaper forvirring eller blander litt med bruk av kjønnsperspektivet i Forsvarets operative virksomhet og kjønnsperspektivet i oppfølging av SR 1325. Her kommer uklarhetene igjen opp som har vært påpekt av kvinnebevegelsen de siste 10-årene. Kvinners situasjon og rettigheter blir borte i kjønnsperspektivet. Intensjonene i SR 1325 om kvinners situasjon i konfliktområder, deres rettigheter og deltakelse i fredsopp-

byggingen, og hvordan Forsvaret bør følge opp dette, blir ikke gjenstand for kjønn- og konfliktanalyse. Riktignok gir man en beskrivelse av innhold og intensjoner i SR 3125. Det er nytteverdien av kjønnsperspektivet og oppfølging av det operative oppdraget som har fokus, som kvinners deltakelse og betydning for å vinne befolkningens tillit eller de militære styrkers evne til å løse oppgaver knyttet til kontroll av personell og gjennomføring av hus. Jeg savner den første analysen.

For meg har boken vært veldig lærerik og gitt ny innsikt og jeg anbefaler den så absolutt til våre medlemmer og lesere som er opptatt av forsvar- og sikkerhetspolitikk.

Julegavetips - gavetips

Dette flotte bilde av kunstneren May-Britt Kjeserud kan du få kjøpt av IKFF for Kr. 1500,- inkludert ramme, solgt som serigrafier, signert og nummerert i begrenset antall. Bildet størrelse med ramme i sølv er 40 x 50 cm. Porto på kr. 230 kommer i tillegg. Bestillingen kan rettes på email til ikff@ikff.no eller sms til tlf. 93089644.

IKFF

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo

Tlf. sentralbord: 23010300
Tlf.direkte: 93089644

Landsleder: Dagmar K. Sørbøe
(e-post: d-soerb@online.no)

Besøksadresse:

Storgt.11-5etg 0155 Oslo

Kontonr: 0531 50 27057

E-post: ikff@ikff.no

Fax: 23010301 (IKFF)

Telefontid: Kl.10-13(man-tors)

Kontorans.: Sidsel Andersen

Mari Holmboe Ruge

Representant i WILPFs

hovedstyre:

Lillian Angelo

Lillian.Angelo@gmail.com

IKFF- avdelinger - grupper - kontakter

Hedmark/Oppland:

Grethe Nielsen,

Nordahlveien 86

2312 Ottestad

Tlf: 62576227, e-post:

grethe.nielsen@tele2.no

Rogaland:

Gro Eriksen

Drengveien 1 4300 Sandes

Tlf: 51662370

e-post: eingro@lyse.net

Troms:

Hermien Stoop Prestbakmo

Trollbakken 2

9321 Moen

Tlf: 77831324

E-post: han-pre@online.no

Hordaland:

Susanne Urban

Torgalmenningen 7

5014 Bergen

Tlf: 55690252, e-post:

susanne@urbanrabbe.no

Kari Foldøy

Rektor Berntsensgt.12 B

4022 Stavanger

Tlf: 51553383

e-post: hannekk@invivo.no

Vestfold:

Björg Berg

Mårvn.7 3124 Tønsberg

Tlf: 33326435

e-post biefred@c2i.net

Oslo og Akershus:

IKFF Pb: 8810 Youngstorget

0028 Oslo

Tlf: 23010340

e-post: ikff@ikff.no

Sør-Trøndelag:

Åse Berg, 7372 Glåmos

Tlf. 72414631

e-post:

aase.berg@miljolab.no

WILPF

I rue de Varembe Cp 28

CH 1211 Geneve 20

Sveits

e-post: inforequest@wilpf.ch

-Bestillingskupong-

Internasjonal Kvinneliga for fred og frihet

Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem ___ Abonnent på *fred og frihet* ___ Abonnement kr.220,-
Normalkontingent kr300,-inkl. bladet / Redusert kontingent kr. 200,- inkl. bladet.

Navn:.....

Adresse/postnr.....

WILPF
CP28, 1 rue Varembe
CH1211 Geneve 20

B
postabonnement

Returadresse:
IKFF
Pb. 8810 Youngstorget
0028 Oslo

DU BÆRER TUNGE BØRER

De bærer tunge bører, kvinne.
En gang bar du høyreist
din krukke med vann.
Nå har slitet tynget deg ned –
slitet og de mange barnefødslene.

Med en unge på ryggen,
en annen ved hånden
har du vandret
mil etter mil
måned etter måned
år etter år
for å hente vann ved kilden.
Over de brunsvide markene,
gjennom skogene
mens fotsålene blir harde
og kroppen lengter etter hvile.

Du er ikke alene.
Millioner av kvinner
er lastedyr –
bærer vann, rent vann
og det er alltid så langt borte.
Vannet bestemmer dagens gjøremål
fyller mange av døgnetimer.

Frihet for deg –
en begynnende frihet
er kanskje noe så enkelt
som å slippe å vandre
slippe å bære.

Helene Freilem Klingberg

